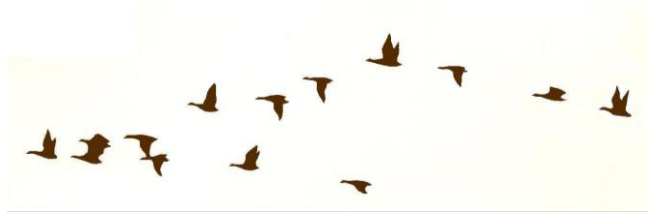

Ecologisch onderzoek

Buitenplaats De Blauwe Meije, Meije 300, Zegveld

Kenmerk MV/20140509
Datum : 09-05-2014

1. Ecologie

De beeldentuin bevindt zich binnen het Natura 2000 gebied de Nieuwkoopse plassen & De Haeck aan de rand van de zogeheten Meije-graslanden. Gezien de ligging in dit Natura 2000 gebied is er mogelijk sprake van verstoring van het habitat- en vogelrichtlijngebied. Op 7 mei is hiertoe dan ook een veldbezoek uitgevoerd door de heer M. Volkers van Bureau Aandacht Natuur om te bezien of de beeldentuin en de daarin te realiseren parkeerplaats in strijd is met de vigerende natuurwetgeving; de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet

Hieronder worden de bevindingen en resultaten in het kader van beide natuurwetten verder beschreven.

1.1 De Flora en faunawet

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

1. tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
2. tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.
3. tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Ze worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het verstoren van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

De beeldentuin is al sinds 1993 als zodanig in gebruik. Met uitzondering van de realisatie van 6 parkeerplaatsen vinden er geen veranderingen plaats aan de beeldentuin. De locatie van de zes parkeerplaatsen betreft een open plaats voor in de tuin waar houtsnippers zijn aangebracht. De toegang naar de parkeerplaats bestaat uit een bestaande betonnen brug. Voor de realisatie van de parkeerplaats zal geen verdere verharding worden aangebracht en zal voornamelijk worden gebruikt wanneer de parkeerplaatsen aan de wegzijde bezet zijn. In het kader van de Flora- en faunawet worden dan ook geen ingrepen gedaan die een mogelijk effect zullen hebben op beschermde soorten. De open plek waar snippers zijn aangebracht vormt geen (mogelijk geschikte) groeiplaats voor beschermde plantensoorten dan wel leefgebied voor zwaardere of strikt beschermde soorten. Mogelijk dat op de locatie enkele algemeen voorkomende soorten als huisspitsmuis, gewone pad of groene kikker kunnen worden aangetroffen. Van een belangrijk onderdeel van het leefgebied voor deze soorten is echter geen

sprake. Nader onderzoek of de aanvraag van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is dan ook niet noodzakelijk.

1.2 De Natuurbeschermingswet

Sinds 1 oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Hiermee zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen worden opgenomen in de Natura 2000 gebieden.

In het ontwerp-aanwijzingsbesluit van het Natura 2000 gebied zijn zowel de te beschermen waarden van het Vogelrichtlijn- als het Habitatrichtlijngebied opgenomen. In bijlage 2 zijn deze kwalificerende habitattypen en soorten van de Nieuwkoopse Plassen & de Haeck opgenomen.

In de Natuurbeschermingswet is een algemene zorgplicht opgenomen. Deze houdt in dat iedereen verplicht is schade aan de waarden van Natura 2000 gebieden te voorkomen. Dat betekent dat mogelijke schade actief voorkomen, beperkt of verzacht moet worden. Voor onvermijdelijke schade is men vervolgens verplicht een vergunning aan te vragen. Door middel van een toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 kan worden bepaald of schade kan optreden bij het uitvoeren van de voorgenomen plannen.

De beschermde waarden van de EHS zijn breder dan die van het Natura 2000 gebied. Het gaat bijvoorbeeld om de 'wezenlijke waarden' van het gebied. Voor toetsing aan deze regelgeving geldt geen vast omlijnd stappenplan zoals voor de toetsing aan de Natuurbeschermingswet. In dit stadium van de planontwikkeling kan ook voor de EHS worden volstaan met deze voortoets. In het kader van de Natuurbeschermingswet worden tevens de effecten op de meest kwetsbare waarden van de EHS getoetst.

De effecten op de beschermde waarden kunnen zowel direct als indirect (externe werking) zijn. Omdat de ontwikkeling binnen de begrenzings van het beschermde gebied plaatsvinden, is een voortoets noodzakelijk.

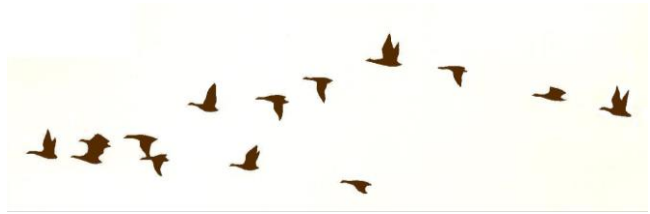
Bij het bepalen of de ontwikkeling negatieve gevolgen kan hebben, moet ook rekening gehouden worden met de overige ontwikkelingen in de omgeving van het beschermde gebied. Door een combinatie van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden, de zogeheten cumulatieve effecten. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

Ligging t.o.v. Natura 2000 gebieden, EHS en andere reservaatgebieden

Het beoogde parkeerterrein is gelegen aan de rand van het Natura 2000 gebied de Nieuwkoopse Plassen en de Haeck (figuur 1). Deze begrenzing vormt tevens de Ecologisch Hoofdstructuur (EHS). Van een ecologische verbindingszone of een beschermd natuurmonument is op of direct aan de locatie geen sprake.

De Nieuwkoopse Plassen en de Haeck zijn restanten van het voormalige Hollandse kustvlakteveen. De Nieuwkoopse Plassen is een laagveenverlandingsgebied waarin, naast veenplassen met bijzondere watervegetaties, een grote oppervlakte overgangsveen en moerasheide is gevormd. Het is tevens het meest westelijk gelegen verlandingsgebied waarin nog lokaal goed ontwikkelde vegetaties van basenrijk overgangsveen te vinden zijn. Belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, purperreiger, snor, rietzanger). Ook van enig belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (zwartkopmeeuw, zwarte stern).

Het Natura 2000-gebied bestaat uit grote veenplassen, mozaïeken van petgaten en legakkers en graslanden op veen. Het gebied ontleent zijn internationaal beschermde status aan de broedvogels van rietmoerassen (waaronder een grote populatie van de Purperreiger), het rijk ontwikkelde onderwaterleven, de grote oppervlakte aan Veenmosrietland en Moerasheide, enkele trilveenrestanten en de nabijheid van een grote kolonie meervleermuizen, die hier foerageert. Het Blauwgrasland en trilveen van De Haeck is, zeker voor het laagveengebied, van uitzonderlijke kwaliteit. Aan de zuidkant

van de Meije ligt nog een groter oppervlakte goed ontwikkeld Blauwgrasland. (Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl>).

Figuur 1. Ligging van de beeldentuin (rood kader) in het Natura 2000 gebied de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck.

Met uitzondering van de sloten rondom de beeldentuin bevinden zich op de locatie geen kenmerkende elementen of habitats op de beoogde parkeerplaats. De locatie is al sinds 1993 beplant met knotwilgen en ingericht als (beelden)tuin.

Vanwege de formalisering dient echter onderzocht te worden of de voorgenomen activiteiten een negatief effect (kunnen) hebben op het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck. Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

- Er is geen negatief effect te verwachten.
- Er is een mogelijk negatief effect, maar zeker geen significant negatief effect te verwachten.
- Er is kans op een significant negatief effect.

Met betrekking tot dit project worden zowel de aanleg als de gevolgen van de aanleg van de parkeerplaats getoetst. De beoordeling van de activiteiten vindt plaats in drie stappen:

1. Bepalen of de voorgenomen activiteiten “nieuw” zijn.
2. Bepalen wat de mogelijke effecten kunnen zijn.
3. Bepalen of de kans bestaat dat de gevolgen kunnen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de aangewezen waarden.

Nieuwe activiteit

In de Natuurbeschermingswet is er sprake van “nieuw” indien de activiteiten nog niet in precies dezelfde vorm (dus zonder verandering van gegevens) eerder beoordeeld zijn. De huidige locatie is nog niet in gebruik als parkeerterrein, de beeldentuin met parkeerplaats is niet officieel als zodanig geregistreerd. Met de officiële bestemming van de projectlocatie als beeldentuin met parkeerterrein wordt de voorgenomen activiteit als “nieuw” gezien en is niet eerder getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck. Gezien de ligging van de projectlocatie in het Natura 2000 gebied, is een toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet dan ook noodzakelijk.

Effectenbeoordeling Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck

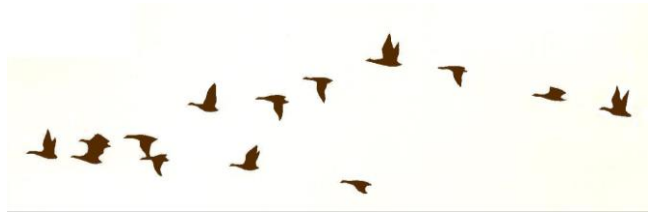
Met betrekking tot de effectenbeoordeling aangaande de te realiseren parkeerplaats wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck en het bijbehorende aanwijzingsbesluit.

Voor de toetsing is tevens gebruikt gemaakt van het “Ontwerpbeheerplan Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck” (maart 2014, Provincie Zuid-Holland). Echter betreft het nog een ontwerp van het beheerplan en kunnen zienswijzen nog van invloed zijn op de inhoud ervan. Toetsing aan de hand van dit Ontwerp Natuurbeheerplan is dan ook nog niet aan de orde.

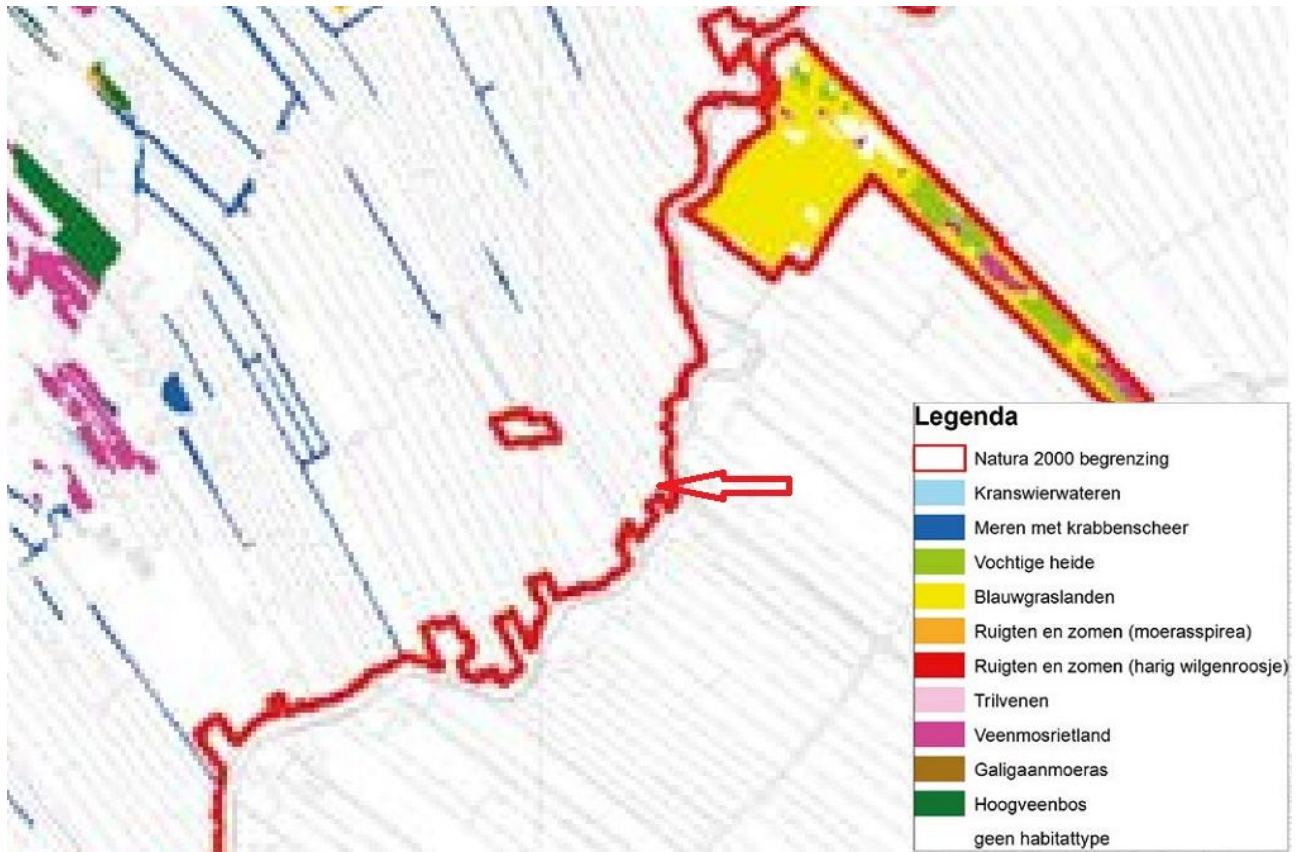
Effecten op habitattypen

Voor het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck hebben de instandhoudingsdoelstellingen betrekking op negen habitattypen, acht habitatsoorten, zes broedvogelsoorten en 4 niet-broedvogelsoorten (bijlage 2). Het beoogde terrein bevat geen elementen uit genoemde habitattypen, die de specifieke waarden van het Natura 2000 gebied versterken. Genoemde kwalificerende habitattypen betreffen:

- Kranswierwateren
- Meren met krabbenscheer en fontijnkruiden
- Vochtige heiden (laageveengebied)
- blauwgraslanden
- ruigten en zomen (moerasspirea)
- Overgangs- en trilvenen (trilvenen)
- Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland)
- Galigaanmoerassen
- Hoogveenbossen

In figuur 2 is de verspreiding van de verschillende habitattypen in het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck weergegeven. Hierin is te zien dat deze op het beoogde parkeerterrein of in de directe omgeving van de beeldentuin niet voorkomen.

Figuur 2. Verspreiding van de beschermde habitattypen in het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck t.o.v. de beeldentuin (rode pijl). (bron: Ontwerp beheerplan Natura 2000 –gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck, Provincie Zuid-Holland)

Effecten op habitatsoorten

Ook heeft het terrein naar verwachting geen functie voor de daarin aanwezige kwalificerende habitatsoorten, aangezien belangrijke factoren voor het functioneel leefgebied voor deze soorten ontbreken. Het terrein is namelijk gelegen direct langs het bebouwingslint aan de Meije en betreft een als (beelden)tuin ingericht perceel. Het perceel is gelegen in de Meijegraslanden. Aan de hand van de gegevens uit tabel 1 kan worden geconcludeerd dat slechts voor enkele soorten geschikt leefgebied aanwezig is in de Meijegraslanden.

Tabel 1. Beoordeling huidige kwaliteit leefgebieden habitatsoorten op basis van deskundigenoordeel (bron: Ontwerp beheerplan Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haack, Provincie Zuid-Holland)

	Deelgebied	Relevant voor soort in huidige situatie	Kwaliteitsaspect			Totaal
			Ecologische randvoorwaarde	Abiotiek	Samenhang met andere gebieden	
platte schijfhoren	Meijegraslanden	Nee				n.v.t.
gestreepte waterroofkever	Meijegraslanden	nee				n.v.t.
bittervoorn	Meijegraslanden	ja	onbekend, aanwezigheid zoetwatermosselen en onderwater vegetatie niet bekend	onbekend	onbekend	matig
kleine modderkruiper	Meijegraslanden	ja	goed	goed	goed	goed
meervleermuis	Meijegraslanden	nee				n.v.t.
noordse woelmuis	Meijegraslanden	Nauwelijks	goed	goed	goed	goed
groenknolorchis	Meijegraslanden	nee				n.v.t.

Dit houdt in dat ontwikkelingen in de Meijegraslanden m.b.t. habitatsoorten een effect kan worden verwacht op de soorten kleine modderkruiper, bittervoorn en noordse woelmuis. Met betrekking tot het eventueel voorkomen van deze drie habitatsoorten kan voor de beelden het volgende worden geconcludeerd:

- Open water ontbreekt op de projectlocatie waardoor geschikt leefgebied van genoemde vissoorten niet zal verdwijnen of worden aangetast.
- Geschikt habitat voor de noordse woelmuis zoals ruigte, rietland en/of drassig hooiland, ontbreekt binnen de planlocatie.

Effecten op vogelrichtlijnsoorten

Met betrekking tot het voorkomen van (broed)vogelsoorten ontbreekt in de Meijegraslanden eveneens grotendeels geschikt leefgebied. Alleen met betrekking tot de soorten kolgans en smient zijn de Meijegraslanden van belang voor kwalificerende niet-broedvogelsoorten, zie tabel 2. Voor de purperreiger en grote zilverreiger zijn de Meijegraslanden slechts beperkt van belang aangezien de ecologische randvoorwaarden matig of slecht zijn (tabel 2). Voor kolgans en smient zijn de Meijegraslanden voornamelijk als foerageergebied van belang, waarbij zij zich tegoed doen aan het eiwitrijke gras op de open agrarische cultuurgraslanden. Beide soorten hebben betrekkelijk veel rust en openheid van het landschap nodig om ongestoord te kunnen foerageren. De omgeving van de beeldentuin is gelegen tegen het dorpslint van de Meije, waardoor openheid ontbreekt en de locatie niet van groot belang zal zijn voor kolgans en smient. Ook de beplanting van de beeldentuin (knotwilgen) en het nabij gelegen bosje (natuurmonumenten) zorgen voor een meer besloten karakter, waardoor deze soorten de directe omgeving van de beeldentuin niet zullen gebruiken om te foerageren.

Voor grote zilverreiger en purperreiger kunnen de Meijegraslanden onderdeel uitmaken van het leefgebied. Het zal hierbij voornamelijk gaan om foerageergebied, belangrijk broed- of rustgebied ontbreekt in de Meijegraslanden. Sporadisch is het mogelijk dat voorbijvliegende of foeragerende exemplaren van deze soorten worden waargenomen in de (directe) omgeving van de beeldentuin.

Tabel 2. Beoordeling huidige kwaliteit leefgebieden broedvogelsoorten en niet- broedvogelsoorten op basis van deskundigenoordeel (bron: Ontwerp beheerplan Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haack, Provincie Zuid-Holland)

	Deelgebied	Relevant voor soort in huidige situatie	Kwaliteitsaspect					Totaal
			Leefgebied	Broedgebied		Rust- en foerageergebied		
				Compleet- heid m.b.t. moerastypen	Ecologische randvoor- waarde	Abiotiek	Ecologische randvoor- waarde	
roerdomp	Meijegraslanden	nee						n.v.t.
purperreiger	Meijegraslanden	ja	slecht, cruciale moerastypen ontbreken	slecht, geschikt broedgebied ontbreekt	slecht	matig	slecht	slecht
zwartkopmeeuw	Meijegraslanden	nee						n.v.t.
zwarte stern	Meijegraslanden	nee						
snor	Meijegraslanden	nee						n.v.t.
rietzanger	Meijegraslanden	nee						n.v.t.

	Deelgebied	Relevant voor soort in huidige situatie	Kwaliteitsaspect		Totaal
			Rust- en foerageergebied		
			Ecologische randvoorwaarde	Abiotiek	
grote zilverreiger	Meijegraslanden	ja	matig, deels geschikt i.v.m. rust		matig
kolgans	Meijegraslanden	ja	goed		goed
smient	Meijegraslanden	ja	goed		goed
krakeend	Meijegraslanden	nee			n.v.t.

Het verder ontwikkelen van de beeldentuin met een uitbreiding van een parkeerterrein heeft naar verwachting dan ook geen verslechtering van de instandhoudingsdoelstellingen tot gevolg door areaalafname van belangrijke habitattypes en/of belangrijk leef- of foerageergebied voor de kwalificerende habitat- en vogelrichtlijnsoorten.

Verstoring door de werkzaamheden

Van aanleg van de parkeerplaats is geen sprake. Het betreft een overloop van de huidige parkeerplaats aan de weg zijde (de Meije) en blijft onverhard in de vorm van een aangebrachte laag houtsnippers. Werkzaamheden voor de realisatie van de parkeerplaats zijn dan ook niet aan de orde en kunnen dan ook niet getoetst worden.

Verstoring parkeerterrein

Een nieuwe parkeerplaats kan verstoring veroorzaken door middel van geluid en licht en kan er sprake zijn van optische verstoring.

Bij realisatie van de parkeerplaats in de beeldentuin wordt verwacht dat de verstoring van geluid en licht en de optische verstoring (beweging) zal worden gedempt/beperkt door de beslotenheid en beplanting (knotwilgen en buxushagen) in de beeldentuin. Tevens zal het parkeerterrein slechts beperkt en voornamelijk overdag worden gebruikt, waardoor dergelijke verstoring niet zal leiden tot een significant negatief effect op de aanwezige instandhoudingsdoelstellingen en andere natuurwaarden van het gebied.

Als gevolg van de aanleg van een parkeerterrein is er mogelijk een toename van de verkeerintensiteit te verwachten. Echter betreft het slechts 6 parkeerplaatsen en zal dan ook niet leiden tot extra verkeersdruk met gevolgen voor versnippering, verzuring en vermessing. De kleine schaal van de parkeervoorziening zal dan ook naar verwachting geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen.

Tabel 3. Verstoringfactoren per activiteit
(bron: Ontwerp beheerplan Natura 2000 Eilandspolder, Provincie Noord-Holland)

	Oppervlakteverlies	Versnippering	Verzuring	vermesting	Verzoeting	Verziltig	Verontreiniging	Verdroging	Vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling	Aantasting openheid
Toeristisch recreatieve voorzieningen																				
Parkeerplaatsen auto's																				
Wegverkeer binnen 10 km van Natura 2000 gebied																				

Conclusie en advies Natuurbeschermingswet 1998

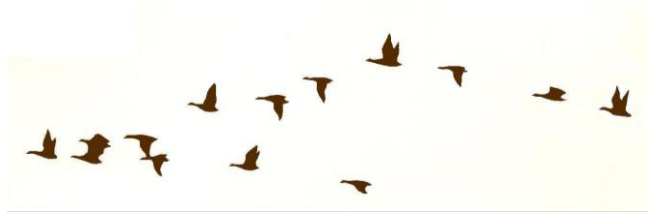
Met betrekking tot het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haack kan worden geconcludeerd dat er geen negatieve effecten zullen optreden als gevolg van de realisatie van het beoogde parkeerterrein in de beeldentuin aan de Meije 300 aangezien het parkeerterrein kleinschalig is en de verkeersbewegingen op het terrein zeer beperkt zullen zijn en naar verwachting worden gedempt door de aanwezige beplanting.

De kwalificerende habitattypen, genoemd in de instandhoudingsdoelstellingen, worden niet aangetast of vernietigd door de aanwezigheid en de realisatie van de beeldentuin en bijbehorend parkeerterrein. Bedoelde habitattypen komen namelijk niet voor op of in de directe omgeving van het parkeerterrein. Ook de kwalificerende habitatricht- en vogellijnsoorten ondervinden geen verstoring van de realisatie van het parkeerterrein. De activiteiten vinden niet plaats in geschikt leefgebied voor bedoelde soorten.

Tevens biedt het Ontwerpbeheerplan Nieuwkoopse Plassen en de Haack (maart 2014, Provincie Zuid-Holland) ruimte voor de ontwikkeling van recreatieve mogelijkheden. De ontwikkeling van extra recreatiemogelijkheden in en om de plassen is goed voor de lokale economie. De ingrediënten om de recreatieve mogelijkheden uit te bouwen zijn aanwezig. Er liggen vele kansen voor ondernemers, die in staat zijn om met nieuwe concepten in te spelen op de bijzondere combinatie van unieke natuur in een Natura 2000-gebied, waterrecreatie op plassen in een afwisselende schilderachtige landschappelijke setting en dorpen, polders en veengebieden met een rijke cultuurhistorische achtergrond (maart 2014, Provincie Zuid-Holland). De beeldentuin is sinds 1993 reeds een schakel in de recreatieve voorzieningen van het gebied. Uit het Ontwerpbeheerplan Nieuwkoopse Plassen en de Haack (maart 2014, Provincie Zuid-Holland) blijkt dat de beschreven vormen van huidig recreatief gebruik geen gevaar vormen voor de instandhoudingsdoelstellingen. Huidige gebruiksvormen / activiteiten waarvan vast staat dat ze de natuurlijke kenmerken niet aantasten en daarmee geen gevolgen hebben op (het behalen van) de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden opgenomen in het beheerplan en onverkort doorgang vinden.

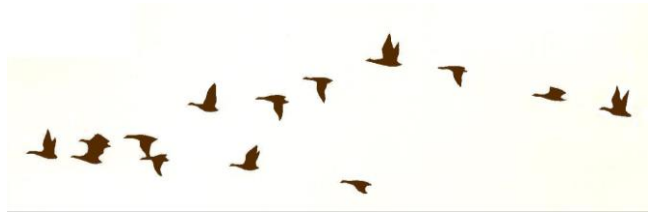
Mogelijke gevolgen van cumulatie

Voor zover bekend, zijn er geen andere (grootschalige) werkzaamheden gepland in de directe omgeving van de projectlocatie binnen hetzelfde tijdvak. Hiermee kan er van worden uitgegaan dat er geen extra verstoringen effecten zijn te verwachten ten gevolge van cumulatie. Aangezien er geen negatieve effecten zijn te verwachten kan er vanuit worden gegaan dat ook cumulatie van effecten niet zullen optreden

Geraadpleegde Literatuur

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, KNNV, Utrecht
- Bijlsma R.G., Hustings F., Camphuysen C.J., 2001, *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*, GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C., Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*, Nederlandse fauna 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata)*, Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Provincie Zuid-Holland – afdeling Projecten en Programma's, maart 2014, Ontwerp beheerplan Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck periode 2014 - 2019, Bureau Mediadienst, provincie Zuid-Holland, Den Haag
- Provincie Zuid-Holland, Vastgesteld door Gedeputeerd Staten van Zuid-Holland, 3 september 2013, Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2014, Provincie Noord-Holland, Den Haag
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet*.
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Koninklijke Vermande (1999-2009) Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5, SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004, 501, algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 26 augustus 2009, corr.046, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, Den Haag.
- www.ravon.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.telmee.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.zuid-holland.nl

Bijlagen

Bijlage 1. Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets. De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen

gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van Economische zaken, Landbouw en Innovatie, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets, waarbij wordt gekeken naar de gunstige staat van instandhouding.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden en van de betrokken soort(en) af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor de soorten die zijn genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn wordt geen ontheffing verleend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de soorten van bijlage 1 geldt dat bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting voor verstoring altijd een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De nesten van 'categorie 5-soorten' zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat verstoring van broedende exemplaren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (=verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

Bijlage 2. Kwalificerende habitattypen en soorten van de Nieuwkoopse Plassen & de Haack

Essentieel tabel Natura 2000-gebied 103. Nieuwkoopse Plassen & De Haack

Kernopgaven

Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)

Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplekken en foerageergebieden in het bijzonder voor graselende watervogels en meervleermuis (de belangrijkste kraamkamerfunctie en slaapfunctie van de meervleermuis ligt vooral in gebouwen buiten de Natura 2000 gebieden). Voor afgesloten zeearmen en randmeren behoud van de specifieke betekenis van de verschillende onderdelen voor habitattypen en vogels. Herstel van mozaiek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradient watertypen (inclusief brak) met name in het deelandschappen Laagveen.

4.08 Evenwichtig systeem

Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwaliteit en hydromorfologie); waterplantengemeenschap (voor kwanswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, kleine modderkruiper H1149 en insecten, zoals H1134, en gestreepte waterroofkever H1082.

4.09 Compleetheid in ruimte en tijd

Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmoerlanden) H7140, A en H7140, B met onder meer groenklorichis H1903 en vochtige heiden (laagveengebied) H4010, B, blauwgraslanden H6410, galgaanmoerassen H7210 en hoogveenbossen H91D0, in samenstelling met gemeenschappen van open water.

4.12 Overjarig riet

Herstel van grote oppervlakten/brade zones overjarig riet, inclusief waterriet, door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging door rietmoerasvogels, zoals roerdomp A021, purperreiger A029, snor A292, en voor de noordse woelmuis H1340.

4.15 Vochtige graslanden

Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, leefgebied van de , met name Kievitsbloemhoollanden, mede als en

Instandhoudingsdoelstellingen

Habitattypen	SVI	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven
H3140	-	>	>			4.08, A, W	
H3150	-	>	>			4.08, A, W	
H4010B	-	>	>			4.09, A, W	
H6410	-	>	>			4.09, A, W	4.15
H6430A	-	=	=				

deze tabel is gebaseerd op het definitief aanwijzingsbesluit

Verbeter- of uitbreidingsopmerking